

KRISTELIGT DAGBLADS JULEKONKURRENCE

4

*En spændende rejse
i det bibelske univers*

JESUS I GALILÆA

TEKST: MATT. 4, 12-17

Da Jesus hørte, at Johannes var blevet sat i fængsel, drog han bort til Galilæa. Men han forlod Nazaret og kom og bosatte sig i Kapernaum ved søen, i Zebulons og Naftalis land, for at det skulle opfyldes, som er talt ved profeten Esajas, der siger:

Ruinerne af synagogen i Kapernaum daterer sig tilbage til det 2. årh. e.Kr. Den er sandsynligvis bygget på det sted, hvor synogogen lå også på Jesu egen tid.

ordet i 2 Mos 20,7: »Du må ikke bruge Herren din Guds navn til løgn.« Meningen er, at man skal holde, hvad man har svoret ved Guds navn. Rabinerne forstod det senere som ikke at bruge navnet

Da Jesus hørte, at Johannes var blevet sat i fængsel, drog han bort til Galilæa. Men han forlod Nazaret og kom og bosatte sig i Kapernaum ved søen, i Zebulons og Naftalis land, for at det skulle opfyldes, som er talt ved profeten Esajas, der siger:

Zebulons land og Naftalis land,
Vejen langs Havet, Landet
på den anden side af Jordan
og Folkeslagenes Galilæa,
det folk, der sad i mørket,
har set et stort lys,
og de, der sad i dødens land og skygge,
for dem brød lyset frem.

Fra da af begyndte Jesus at prædike: »Omvend jer, for Himmeriget er kommet nær!«

AF KAI KJÆR-HANSEN

Afsnittet danner optakt til Jesu offentlige virksomhed, hvad enten man lader denne begynde i 4,12 eller først i 4,17.

Foruden at sige, at Johannes Døber er blevet fængslet, antydes det også, at som det går Døberen, forløberen for Messias, skal det gå Messias selv. Han skal til sin tid fængsles og dø.

At Jesus flytter fra sin barndomsby Nazaret til Kapernaum ved nordenden af Galilæas Sø, giver anledning til opfyldelsescitatet (v. 14-16):

Galilæa er opfyldelsens landområde
lyset skal først skinne i folkeslagenes Galilæa, men for folket, dvs. det jødiske folk fra Galilæa befaler Jesus efter opstandelsen at gøre alle folkeslag til hans disciple (28,18-20).

Jesu prædiken fortsatte, hvor Johannes Døber slap. Begge prædikede om omvendelsens nødvendighed. Himmeriget er kommet nær. Budskabet lyder ens. Personerne er forskellige.

Esajas profeti

Profeten Esajas virkede i Sydriget fra år 740 f.Kr. til efter år 700 f.Kr. Efter at have udtalt en række domsord ser Esajas frem mod frelsens tid med Davidssønnes fødsel (jf også Es 9,5-6). Jesu bosættelse i Kapernaum ser Matthæus netop som en opfyldelse af de geografiske navne, som Esajas opregner.

Ved Nordrigets fald i år 722 f.Kr. blev en del jøder herfra ført til Assyrien. Først siden - i år 586 f.Kr. og i årene herefter - blev sydrigets beboere ført i landflygtighed til Babylon. I det område, hvorfra de første blev ført i eksil, skal frelsens lys først skinne.

Med Jesus er »det store lys«, som Esajas talte om, brudt frem. Frelsestiden er nu inde.

Byen Kapernaum

Byen lå ved nordenden af Galilæas Sø, et par kilometer vest for Jordanflodens udløb. Den lå nær grænsen mellem Galilæa (Herodes Antipas' område) og Gaulanitis og

andre områder i nordøst (Filips områder). Ved grænsen lå en toldstation (9,9). Handelsvejen Via Maris løb tæt forbi Kapernaum.

En romersk garnison havde sit hovedkvarter øst for byen, hvilket udgravninger viser. De boede i bedre huse end lokalbefolkningen og havde mulighed for både varme og kolde bade.

Byens befolkningstal anslås til at have ligget på 1200-1500 på Jesu tid.

Peters hus

Ifølge Mark 1,29 kan det udledes, at Peters hus lå tæt på synagogen. Arkæologer mener, at de nu har lokaliseret det.

Den ottekantede kirke, som nu vises frem, er en rekonstruktion af en kirke fra midten af det 5. årh. Men allerede i det 1. årh. har stedet dannet ramme om en husmønstret for jødekristne.

Fra det 1. årh. har man fundet rester af beboelsesrum samt mønter og potteskår. Man mener, det er Peters hus. Et rum på 7 x 6,5 meter er blevet omdannet til gudstjenesterum. En række graffiti på murene røber dette, bl.a. påkaldelsen »Vor Herre Jesus Kristus«. I det 4. årh. blev dette rum så udvidet, hvorefter en kirke blev bygget i det 5. årh..

Peters hus og Jesu hjem

Nogle mener, at Jesus ikke har haft sit eget hus i »sin

egen by« (4,13), idet man henviser til Jesus-ordet i 8,20 om, at Menneskesønnen ikke har et sted at hvile sit hoved. Mange antager, at huset har været Peters hus.

Andre mener, at når Jesus bosatte sig i Kapernaum (4,13; jff 2,23), betyder det, at han eller hans familie havde et hus.

Ifølge Matthæus ser det ud til, at Jesus har haft et sted i Kapernaum, som har fungeret som hans opholdssted eller hjem, når han var dér (se f.eks. 9,28; 13,1.36). Det har også fungeret som en lærehus for intern belæring af disciplene.

Jesus er ifølge Matthæus Guds enestående søn med en mægtig autoritet. Han har myndighed til at fremdrage Guds oprindelige vilje. Han kritiserer også »de gamles

overlevering« (15,2), dvs. farisæernes menneskeskabte regler om, hvordan man skulle leve som jøde. Heraf drager nogle den slutning, at Jesus har kasseret hele den jødiske tradition. Men det er en overilet slutning. Det kan bl.a. vises ved at fokusere på, hvordan han som andre jøder bruger omskrivninger for Guds navn.

Guds hellige navn skrives på hebraisk med fire bogstaver: JHWH. Når man læste op af Skrifterne (=GT) brugte man en omskrivning, når man kom til navnet JHWH. Man sagde *Adonaj* i stedet for, hvilket også betyder Herre.

Mange andre omskrivninger for JHWH blev anvendt, f.eks. Himlen, Stedet, den Hellige, Tungen, Kraften mv.

Som grund til disse omskrivninger angav rabbinerne

ordet i 2 Mos 20,7: »Du må ikke bruge Herren din Guds navn til løgn.« Meningen er, at man skal holde, hvad man har svoret ved Guds navn. Rabbinerne forstod det senere som ikke at bruge navnet på en skødesløs måde, og for at hindre noget sådant forbød de folk at udtale det.

Også Jesus brugte disse almindelige omskrivninger.

Den kendteste omskrivning er Himmeriget i stedet for Guds rige. Denne omskrivning brugte rabbinerne også. Når Jesus i 21,25 spørger, om Johannes Døbers dåb var fra »himlen« eller fra mennesker, står »himlen« også som en omskrivning for Gud. Tilsvarende kalder Jesus Gud for den Almægtige (ordret: Kraften, 26,64).

Disse forhold advarer imod at tegne et billede af Jesus, hvor han gør op med al jødisk tradition.

SPØRGSMÅL 4

I hvilket kapitel hos Markus udledes det, at Peters hus lå tæt på synagogen ?

Det rigtige svar:

Indsendt af:

Navn: _____

Adresse: _____

Alle kuponer - mindst otte af tolv - indsendes samlet i en kuvert til Kristeligt Dagblad, Fanøgade 15, 2100 Kbh. Ø inden 31. 12. 1994.